

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Koulutuksen arviointisuunnitelma **2020–2023**

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksynyt 4.3.2022

Sisällys

1 Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tehtävä	5
2 Arviointitoiminnan painopisteet	9
3 Arviointitoiminta 2020–2023	10
Painopiste 1: Oppimisen ja osaamisen kehittäminen	10
Painopiste 2: Yhdenvertaisuuden edistäminen	17
Painopiste 3: Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen	21
Painopiste 4: Jatkuvan kehittämisen tukeminen	29
Liite: Hankkeet vuosittain	32

Kuva: Kuvitelmiä, Hanna Tarkiainen

1 Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tehtävä

Toimintaperiaatteet ja tehtävä

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen arvioinnin riippumattomana asiantuntijaorganisaationa. Karvi tuottaa arviointiin perustuvaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja varhaiskasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä varten. Riippumattomuudella tarkoitetaan arviointien menetelmien, organisoinnin, tulosten, johtopäätösten ja kehittämissuositusten vapautta ulkopuolisten toimijoiden intresseistä. Suomalainen arviointijärjestelmä rakentuu luottamukseen, avoimuuteen ja vuorovaikutukseen.

Karvin tehtävä on

- toteuttaa varhaiskasvatukseen ja koulutukseen sekä varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen toimintaan liittyviä arviointeja koulutuksen arviointisuunnitelman mukaisesti;
- tehdä perusopetuslain ja lukiolain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain sekä taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan annettujen opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden mukaisia oppimistulosten arviointeja;
- tukea opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja arviointia ja laadunhallintaa koskeissa asioissa;
- kehittää koulutuksen arviointia; sekä
- huolehtia muista tehtävistä, jotka säädetään tai määrätään sen tehtäväksi.

Arviointijärjestelmän ja -menetelmien pitkäjänteisellä kehittämistyöllä Karvi pyrkii vahvistamaan arviointitoiminnan vaikuttavuutta sekä tukemaan arviointien organisointia ja jatkuvaa parantamista. Tätä työtä tehdään tiiviissä vuorovaikutuksessa hyödynsaajien ja keskeisten sidosryhmien kanssa.

Arviointisuunnitelma ja sen seuranta

Karvin toimintaa ohjaa koulutuksen arviointisuunnitelma, jossa kuvataan nelivuotisen suunnitelmakauden arviointitoiminta aikatauluineen. Arviointisuunnitelman laadinnasta ja siihen tehtävistä muutoksista vastaa valtioneuvoston nimittämä arviointineuvosto. (Laki kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta 1295/2013, valtioneuvoston asetus Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta 1317/2013.)

Tämä arviointisuunnitelma vuosiksi 2020–2023 on valmisteltu laajassa yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa ja sen valmistelussa on huomioitu koulutusta koskevan kansallisen tietopohjan rakentuminen, aiemmin hankittu ja muiden toimijoiden tuottaman tiedon hyödyntäminen sekä arviointitoiminnan vaikuttavuuden edistäminen.

Arviointineuvosto seuraa arviointisuunnitelman toteutumista ja tekee tarvittaessa opetus- ja kulttuuriministeriölle esitykset arviointisuunnitelmaan tehtävistä muutoksista. Arviointisuunnitelmaa voidaan tarkistaa ja täydentää suunnitelmakauden aikana yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Arviointisuunnitelman toteutumista tarkastellaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa suunnitelmakauden puolivälissä. Tällöin luodaan katsaus toteutuneisiin arviointeihin ja niiden tuloksiin sekä käsitellään mahdolliset suunnitelmaan tulevat muutokset, lisäykset ja tarkennukset.

Rahoitus

Koulutuksen arviointisuunnitelman mukaisten arviointien kustannukset ovat vuositasolla noin 4,8 miljoonaa euroa. Kustannukset katetaan valtion talousarviossa Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toimintamenoihin osoitettavalla vuosittaisella toimintamäärärahoituksella, kehittämismenomäärärahalla ja muulla erillisrahoituksella, sekä maksullisesta palvelutoiminnasta saatavalla rahoituksella, joka jakautuu julkisoikeudellisiin suoritteisiin (opetus- ja kulttuuriministeriön asetus 87/2020 § 3) ja yksityisoikeudellisiin suoritteisiin.

Maksullisena palvelutoimintana Karvi toteuttaa arviointeja sekä tukee varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja laadunhallinnan ja arviointitoiminnan kehittämisessä. Maksullisen palvelutoiminnan muotoja ovat oppimistulosten arviointipalvelut, kasvatuksen ja koulutuksen toimialaan liittyvät tilausarviointit ja auditoinnit, korkeakouluille tarjottavat tekniikan tutkinto-ohjelmien EUR-ACE-laatuleimaan johtavat akkreditoinnit ja merenkulkualan koulutusten arvioinnit. Maksullista palvelutoimintaa voidaan toteuttaa myös kansainvälisesti.

Koulutuksen tilaa koskevat analyysit ja yhteenvedot

Kansallista koulutuksen tilaa kuvaavan tiedon tuotantoa ja analyysitoimintoja vahvistetaan Karvissa. Tavoitteena on tuottaa analyysijä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tilasta hyödyntämällä kansallista arviointi- ja tutkimustiedon muodostamaa tietopohjaa sekä tilasto- ja rekisteriaineistoja. Lisäksi Karvi tuottaa ja julkaisee säännöllisesti yhteenvedoja arviointituloksista arviointisuunnitelman painopisteiden mukaisesti sekä ruotsinkielistä koulutusta koskien.

Arviointitoiminnan vaikuttavuus

Arviointitoiminnan vaikuttavuus muodostuu arviointitoiminnan tuottamasta tiedosta ja osaamisesta sekä näkyy muutoksina oppimisessa ja osaamisessa, yhdenvertaisuudessa sekä koulutusjärjestelmän toimivuudessa ja jatkuvassa kehittämisessä. Vaikuttavuus on monitasoista ja laaja-alaista kattaen koulutuksen ja osaamisen kehittämisen ja päätöksenteon yhteiskunnan ja koulutusjärjestelmän tasolta paikalliselle tasolle. Arviointitoiminnan vaikuttavuus syntyy pitkällä aikavälillä.

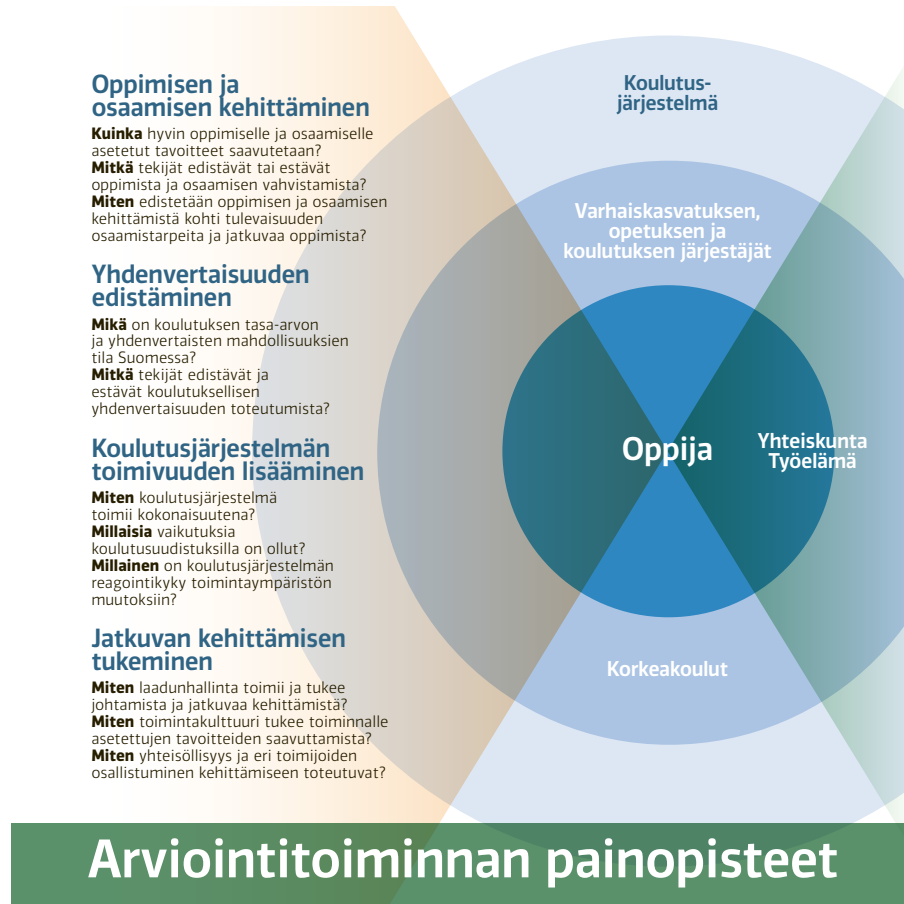
Arviointitoiminnan vaikutukset sen sijaan syntyvät suoraan arviointiprosessien aikana, hankkeiden tulosten pohjalta sekä Karvin arviointitoiminnan kokonaisuudesta. Arviointitoiminnan vaikutuksia ovat arviointitiedon ja osaamisen tuottama ymmärrys, ratkaisut ja päätökset sekä kehittämistoimenpiteet kansallisella ja paikallisella tasolla. Luotettavaan arviointitietoon pohjautuen voidaan tehdä viisaita ratkaisuja, jotka pitkällä aikavälillä tuottavat yhteisesti hyvän lopputuloksen. Lisäksi arviointihankkeissa hyödynnetään kehittävän arvioinnin menetelmiä, joiden vaikutuksia ovat esimerkiksi vuorovaikutuksen ja osallisuuden sekä laadunhallinnan vahvistuminen koulutuksen järjestäjien keskuudessa.

Arviointitoiminnan vaikuttavuutta edistetään digitaalisten arviointijärjestelmien ja julkaisualustojen käytöllä sekä kehittämällä uusia viestinnän ja vuorovaikutuksen muotoja. Lisäksi tuotetaan kansallista tilasto- ja tietopohjaa hyödyntäviä analyysijä sekä arviointitoiminnan painopisteistä eri tiedonkäyttäjien tarpeisiin suunnattuja koulutusasteita läpileikkaavia yhteenvedoja. Vaikuttavuuden aikaansaamisen kannalta oleellista on kyky reagoida oikea-aikaisesti koulutusta koskeviin tietotarpeisiin. Vuorovaikutus tiedon hyödyntäjien sekä arviointi- ja tutkimustiedon tuottajien kanssa yli hallinnonalojen tukee tiedon tuottamista ja jakamista.

2 Arviointitoiminnan painopisteet

Arviointitoiminnan painopisteet suunnitelmakaudella 2020–2023 ja kysymykset, joihin painopisteillä pyritään vastaamaan, ovat:

Kuvio 1. Arviointitoiminnan painopisteet 2020–2023

3 Arviointitoiminta 2020–2023

Tässä luvussa kuvataan arviointitoiminta vuosina 2020–2023 painopisteittäin. Arviointihankkeiden tarkemmasta organisoinnista, aikatauluista ja menetelmällisistä ratkaisuista päätetään arviointikohtaisesti arviointisuunnitelmakauden edetessä. Osa arvioinneista jatkuu edelliseltä suunnitelmakaudelta.

Painopiste 1: Oppimisen ja osaamisen kehittäminen

Karvi vastaa painopisteellä 1 **Oppimisen ja osaamisen kehittäminen** seuraaviin kysymyksiin tuottamalla tietoa, ymmärrystä ja kehittämissuosituksia:

- Kuinka hyvin oppimiselle ja osaamiselle asetetut tavoitteet saavutetaan?
- Mitkä tekijät edistävät tai estävät oppimista ja osaamisen vahvistamista?
- Miten edistetään oppimisen ja osaamisen kehittämistä kohti tulevaisuuden osaamistarpeita ja jatkuvaa oppimista?

Oppimisen ja osaamisen kehittämiseksi Karvi tuottaa tietoa erityisesti seuraavilla arvioinneilla:

Perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit¹

Perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit tuottavat tietoa oppiaineen osaamisen tasosta sekä koulutuksellisen tasa-arvon toteutumisesta. Ne sisältävät sekä yksittäisiä yhdeksäsluokkalaisten osaamisen arviointeja eri oppiaineissa että yhä useammin pitkittäisarviointeja, joissa seurataan oppilaiden osaamisen kehittymistä pidemmällä ajanjaksolla. Arvioinnit perustuvat opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin tavoitteisiin.

1. Kaikkiin perusopetuksen oppimistulosten arviointihankkeisiin saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillirahoitusta.

Arviointisuunnitelmakaudella 2020–2023 toteutettavat perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit:

Pitkittäisarvioinnit

Pitkittäisarvioinneissa arvioidaan oppilaiden osaamisen kehittymistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä perusopetuksen eri nivelvaiheissa.

- **Perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarviointi** (matematiikka, äidinkieli ja kirjallisuus: suomen kieli ja kirjallisuus, svenska och litteratur, S2 ja SV2), 3. lk. ja 6. lk. (1. lk:n arviointi toteutettu 2018)
– Oppilaiden osaamisen kehittymistä seurataan edelleen 9. luokalla ja toisella asteella seuraavilla arviointisuunnitelmakausilla.
- **Englanti** (A-oppimäärä), 9. lk. (7. lk:n arviointi toteutettu 2018)
- **Finska** (A-oppimäärä ja äidinkielenomainen oppimäärä), 9. lk. (6. lk:n arviointi toteutettu 2018)
- **Äidinkielen pieni pitkittäisarviointi** (ruotsi äidinkielenä) (2020)

Arvioinnin kohteena on perusopetuksen päättövaiheen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimistulosarvioinnissa 2014 mukana olleiden oppilaiden menestyminen äidinkielen ylioppilaskokeessa kolme vuotta myöhemmin, vuonna 2017. Arvioinnissa huomiota kiinnitetään oppimistulosten ja ylioppilaskokeen tulosten yhteyksiin myös taustamuuttujittain tarkasteltuna.

Äidinkielen pienen pitkittäisarvioinnin suomenkielisen osuuden tulokset on julkistettu vuoden 2020 alussa. Hankkeen ruotsinkielisen osuuden tulokset julkistetaan vuoden 2021 alussa.

Trenditietoa tuottavat arvioinnit

Muutaman vuoden välein samalla luokka-asteella toistuvat saman oppiaineen arvioinnit tuottavat vertailtavaa tietoa osaamisen muutoksista kyseisellä luokka-asteella.

- **Matematiikka**, 9. lk.
- **Äidinkieli ja kirjallisuus**, 9. lk. (Oppimäärät: suomen kieli ja kirjallisuus, svenska och litteratur, vuodesta 2023 alkaen myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)

Muut perusopetuksen päättövaiheen oppimistulosarvioinnit

Arvioinneilla tuotetaan tietoa oppilaiden osaamisesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä perusopetuksen päättövaiheessa.

- **Ruotsi** (A- ja B-oppimäärä), 9. lk.

Taulukko 1. Perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit 2020–2023

	2020	2021	2022	2023
Äidinkieli ja kirjallisuus, 9. lk				
Ruotsi (A- ja B-oppimäärä), 9. lk			Arviointi	
Matematiikka, 9.lk		Arviointi		
Perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarviointi (MA, AI) 3. lk ja 6. lk	Arviointi 3.lk			
Englanti (A-oppimäärä), 9. lk		Arviointi		
Finska (A-oppimäärä ja äidinkielenomainen oppimäärä), 9. lk		Arviointi		

Perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit tuottavat tietoa myös painopisteeseen *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Valmistavan opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tila ja vaikuttavuus (2020–2022)²

Arviointi tuottaa kansallista tietoa perusopetuksen valmistavan opetuksen tämänhetkisestä tilasta ja vaikuttavuudesta. Arvioinnissa huomioidaan niin esiopetuksen, perusopetuksen kuin myös myöhään maahan tulleiden näkökulmat. Oman äidinkielen opetuksen tilan ja vaikuttavuuden arvioinnissa selvitetään, millä tavoin opetus on järjestetty. Lisäksi selvitetään opetusta ja oppimista edistäviä ja estäviä tekijöitä. Arviointien pohjalta laaditaan kehittämissuosituksia.

Arvioinnit liittyvät opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttamaan Oikeus oppia -kehittämishjelmaan.

Arvioinnit tuottavat tietoa myös painopisteisiin *Yhdenvertaisuuden edistäminen* ja *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

2. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan syksyllä 2020. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillusrahoitusta.

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit tuottavat tietoa siitä, miten opiskelijat ovat saavuttaneet tutkinnon perusteissa asetetut osaamistavoitteet ja ammattitaitovaatimukset. Lisäksi arviointitietoa tuotetaan koulutuksen järjestäjien pedagogisen toiminnan laadusta sekä siitä, millaiset valmiudet ammatillinen koulutus antaa työelämään ja jatko-opintoihin. Oppimistulosten arviointien tavoitteena on kehittää koulutusta, tukea oppimista ja varmistaa ammatillisen koulutuksen laatua. Oppimistulosten arvioinnit kohdistuvat perustutkintoihin, ammattitutkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin.

Arviointisuunnitelmakaudella aloitetaan vuosittain 2–3 tutkinnon oppimistulosten arviointi. Viime vuosina kehitettyä uutta oppimistulosten arviointijärjestelmää pilotoidaan vuosina 2019–2020 kuljetusalan ammattitutkinnossa ja sosiaali- ja terveystieteiden sekä logistiikan perustutkinnoissa.

Lisäksi arviointisuunnitelmakaudella toteutetaan yhteisten tutkinnon osien osaamiseen kohdistuva arviointi, joka tuottaa tietoa opiskelijoiden osaamisesta suhteessa tutkinnon perusteiden osaamistavoitteisiin:

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi yhteisistä tutkinnon osista (2021–2023)

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä, jonka tehtävänä oli laatia toimenpideohjelma ammatillisen toisen asteen tutkintojen ja tutkintotodistuksen paremmaksi hyödyntämiseksi korkeakoulujen valintamenettelyissä, ehdotti, että Karvi toteuttaa vuonna 2022 arvioinnin ammatillisen koulutuksen oppimistuloksista ja niiden suhteesta opiskelijoille annettuihin arvosanoihin. Työryhmän mukaan ammatillisessa koulutuksessa on arvioinnin yhdenmukaisuuteen ja sen varmistamiseen kiinnitettävä erityistä huomiota, koska arvosanat eivät ylioppilastutkinnon tavoin perustu valtakunnalliseen yhdenmukaiseen arviointiin. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2017:25, *Valmiina valintoihin II. Ammatillisesta koulutuksesta korkeakouluun.*)

Arvioinnilla on kaksi mahdollista kohdetta:

1. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen -tutkinnon osan viestintä- ja vuorovaikutus äidinkielellä osa-alue (suomi, ruotsi, S2) tai
2. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen -tutkinnon osan matematiikka ja matematiikan soveltaminen -osa-alue.

Arviointi kohdistuu ammatillista perustutkintoa suorittaviin opiskelijoihin ja tuottaa tietoa tutkinnon perusteissa määriteltyjen osaamistavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnissa tuotetaan tietoa myös siitä, mitkä tekijät edistävät tai estävät oppimista ja osaamisen vahvistamista. Lisäksi arvioinnissa pyritään löytämään hyviä käytäntöjä ja tekemään ehdotuksia kehittämistoimenpiteiksi.

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinneilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Näyttötoiminnan laatu -selvitys (2022)³

Osana Oikeus osata -kehittämishjelmaa selvitetään kaikkien ammatillisen koulutuksen järjestäjien laatua arvioimalla näyttöjen toteutusta ja näytöissä osoitettuja oppimistuloksia. Lisäksi selvitetään koronapandemian vaikutuksia näyttöjen toteuttamiseen. Selvityksellä tuotetaan kokonaisuudessaan tietoa siitä, miten hyvin ammatillisen koulutuksen 1.1.2018 voimaantullut uusi lainsäädäntö toteutuu koulutuksen järjestäjien näyttötoiminnassa.

Korkeakoulutuksen koulutusala-arvioinnit (2020–2023)

Korkeakoulutuksen koulutusala-arvioinnit tuottavat kokonaiskuvan tarkasteltavien koulutusten vahvuuksista ja kehittämiskohteista suhteessa tutkintojen tuottamaan osaamiseen ja työelämärelevanssiin sekä jatkuvaan oppimiseen. Arvioinnit tuottavat myös tietoa korkeakoulujen kyvystä kehittää koulutustarjontaa vastaamaan muuttuviin osaamisvaatimuksiin ja tulevaisuuden toimintaympäristöön.

Vuosina 2020–2021 toteutetaan sosiaali- ja terveysalan ja oikeustieteellisen alan arvioinnit sekä vuosina 2021–2023 luonnontieteellisen alan sekä keskeisten biotalousalojen arvioinnit: maatalouden, metsätalouden, elintarvikkeiden valmistuksen ja ympäristöalan koulutusalat.

Korkeakoulupedagogiikan tila ja uudistaminen (2022–2023)

Arviointi tuottaa tietoa korkeakoulupedagogiikan nykytilasta, kuten korkeakoulujen pedagogisista linjauksista ja toimintamalleista, digitalisaation roolista opetuksessa ja oppimisessa, korkeakoulujen sisäisistä opetuksen ja koulutuksen kehittämistoiminnoista sekä korkeakoulujen yhteistyöstä pedagogiikan kehittämiseksi. Lisäk-

3. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2022. Selvitykseen saadaan OKM:stä erillisrahoitusta.

si tuotetaan tietoa opettajien pedagogisen osaamisen tukemisesta ja kannusteista. Arviointi tukee korkeakouluja korkeakoulupedagogiikan kehittämistyössä ja uudistamisessa. Arvioinnin taustalla ovat Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2030 sekä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamat korkeakoulupedagogisen osaamisen kehittämishankkeet.

Maahanmuuttajien lukutaitokoulutuksen arviointi (2020–2021)⁴

Aikuisten maahanmuuttajien lukutaitokoulutus siirtyi vuoden 2018 alussa työ- ja elinkeinoministeriön vastuulta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle. Siitä lähtien vapaan sivistystyön oppilaitoksissa on voitu järjestää uudenlaista aikuisille maahanmuuttajille suunnattua lukutaitokoulutusta. Lisäksi uudistettuun aikuisten perusopetukseen on sisällytetty erillinen lukutaitovaihe.

Arviointi tuottaa tietoa maahanmuuttajien lukutaitokoulutuksen suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin ja kehittämisen tueksi koulutusta järjestäville oppilaitoksille, oppilaitosten ylläpitäjille sekä kansalliselle ohjausjärjestelmälle. Arviointi koskee vapaata sivistystyötä ja aikuisten perusopetusta.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

Arviointi viisivuotiaiden pedagogiikasta ja taito- ja taidekasvatuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa (2020–2021)⁵

Hankkeessa selvitetään ministeriön toimeksiantona varhaiskasvatuksen, erityisesti viisivuotiaiden pedagogiikkaa, sekä taito- ja taideaineiden asemaa suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Arvioinnin tavoitteet ovat kaksitahoiset. Ensimmäisenä tavoitteena on tuottaa nykytilanteen kuvaus ja sen pohjalta rakentuvat kehittämistoimenpiteet viisivuotiaiden lasten pedagogiikasta ja sen toteuttamisesta. Toisena tavoitteena on taito- ja taideaineiden nykytilanteen kartoittaminen varhaiskasvatuksessa. Arviointia varten toteutetaan varhaiskasvatuksen (ja mahdollisesti esiopetuksen) henkilöstölle suunnattu kysely, joka sisältää sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Toimeksiannon mukaisesti selvityksessä on huomioitava Oikeus oppia -ohjelmassa tehtävän viisivuotiaiden lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilut. Aineistonkeruu toteutetaan osittain yhdistetysti maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun arvioinnin kanssa.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteisiin *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen* sekä *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

4. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2022.

5. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2020. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

Painopiste 2: Yhdenvertaisuuden edistäminen

Karvi vastaa painopisteellä 2 **Yhdenvertaisuuden edistäminen** seuraaviin kysymyksiin tuottamalla tietoa, ymmärrystä ja kehittämissuosituksia:

- Mikä on koulutuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien tila Suomessa?
- Mitkä tekijät edistävät tai estävät koulutuksellisen yhdenvertaisuuden toteutumista?

Painopisteeseen 2 *Yhdenvertaisuuden edistäminen* tuotetaan tietoa perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointien lisäksi myös seuraavilla arvioinneilla:

Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun 2. vaiheen arviointi (–2020)⁶

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteuttaa vuosina 2018–2020 viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun. Arviointi tuottaa tietoa kokeilun tavoitteiden toteutumisesta. Lisäksi arviointi tuottaa tietoa poliittisen päätöksenteon tueksi ja auttaa vastaamaan kysymykseen, vaikuttaako varhaiskasvatuksen maksuttomuus lasten osallistumiseen varhaiskasvatukseen. Lisäksi arviointi tuottaa tietoa maksuttoman varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyvistä kysymyksistä paikallisen kehittämistyön tueksi.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

Viisivuotiaita lapsia koskevan maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun 3. vaiheen seuranta (2020–2021)⁷

Hankkeessa arvioidaan maksuttoman varhaiskasvatuskokeilun kolmannen vaiheen tavoitteiden toteutumista. Kokeilun kolmesta kaudesta syntyy arviointijatkumo siten, että jokaiselle vuodelle on määritetty omat painopisteensä. Kokeilun kolmannessa vaiheessa jatketaan osallistumisasteen seuraamista kaikista ikäryhmistä valtakunnallisesti, selvitetään huoltajakyselyllä kokeilun mahdollisia vaikutuksia viisivuotiaiden lasten huoltajien työllistymiseen ja perheen nuorempien sisarusten hoitoratkaisuihin sekä arvioidaan varhaiskasvatuksen ja nykyisen esiopetuksen toimintamalleja viisivuotiaiden näkökulmasta ja edelleen pedagogisia ratkaisuja

6. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

7. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2020. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

maksuttoman varhaiskasvatuksen tai mahdollisen kaksivuotisen esiopetuksen järjestämiseksi. Kolmannen arviointivaiheen kautta saadaan kumuloituvaa seuranta-aineistoa varhaiskasvatukseen osallistumisesta ja kokeilun järjestämisestä, ja raportti tulee sisältämään kokeilun kaikkiin kolmeen vaiheeseen pohjautuvan metasynteesin kokeilulle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

Selvitys sukupuolten välisten ja sisäisten oppimistuloserojen syistä ja taustoista (2020–2021)⁸

Selvitys tuottaa tietoa sukupuolten välisten ja sisäisten oppimistuloserojen syistä ja taustoista. Lisäksi hankkeessa tarkastellaan sukupuolen ja oppimistulosten eroja koulutuspolitiikan, sukupuolten tasa-arvopolitiikan ja työllisyyspolitiikan näkökulmista.

Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää perusopetuksen kehittämisessä tuottamalla tietoa siitä, millaiset tekijät edistävät tai estävät koulutuksellisen tasa-arvoisuuden toteutumista sekä miten voitaisiin tasoittaa oppimistuloserojen taustalla olevien tekijöiden vaikutuksia. Tuloksia voidaan hyödyntää koulutuspolitiikassa esimerkiksi hallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön osaamiselle ja koulutukselle asettamien tavoitteiden, kuten koulutuksellisen tasa-arvon edistämistä koskevien kehittämistoimenpiteiden valmistelussa ja toteuttamisessa.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen*.

Saamen kielten etäopetuspilotin toimintamallin arviointi (2022)⁹

Arviointi tuottaa tietoa 1.8.2018–31.8.2023 järjestettävän etäopetuspilotin toimivuudesta opetuksen järjestäjän, koulujen, opettajien ja oppilaiden näkökulmista. Arvioinnissa selvitetään opetuksen pedagogisten tavoitteiden toteutumista, rahoitusmallin toimivuutta ja opetuksen saavutettavuutta.

Arvioinnin pohjalta laaditaan kehittämissuosituksia toimintamallin jatkamisen pohtimiseksi.

Hankkeessa tuotetaan tietoa myös painopisteisiin *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen* ja *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

8. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2022. Arviointihankkeen toteuttamiseen saadaan OKM:n erillisrahoitusta.

9. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2020. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

Joustavat opintopolut korkeakoulutuksessa (–2021)

Suomi osallistuu UNESCO:n hankkeeseen SDG4: *Planning for Flexible Learning Pathways in Higher Education*. Hanke tuottaa kansainvälistä vertailutietoa joustaviin opintopolkuihin liittyvistä eri maiden koulutuspoliittisista ratkaisuksista, ratkaisujen tehokkuudesta sekä vaikuttavuudesta opintoihin pääsyyn, etenemiseen, siirtymisiin koulutusten välillä, valmistumiseen ja siirtymiseen työelämään. Aineistojen keruu ja analyysi toteutetaan yhteistä kansainvälistä arviointikehikkoa soveltaen. Suomen osuudesta vastaavat Karvi ja Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos.

Hankkeessa tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

Opiskelijoiden kasvu aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi toisella asteella (2020–2021)

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhtenä tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi. Arviointi tuottaa tietoa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen kyvystä vahvistaa opiskelijoiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja vaikuttamisvalmiuksien kehittymistä niin, että he kasvavat aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi. Lisäksi arvioinnissa tarkastellaan opiskelijakuntien roolia osana tätä prosessia.

Ammatillisessa koulutuksessa arviointi kohdistuu ammatillista perustutkintoa suorittaviin opiskelijoihin.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Jatkuvan kehittämisen tukeminen*.

Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen (2020–2021)¹⁰

Arviointi tuottaa tietoa poikkeustilan vaikutuksista koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen sekä koulutusjärjestelmän toimivuuteen. Lähtökohtana on, että jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla perhetaustasta ja asuinpaikasta riippumatta tasa-arvoiset mahdollisuudet laadukkaaseen opetukseen ja koulutukseen. Arviointikohteina ovat oppimiseen, arviointiin, tukeen ja ohjaukseen sekä lasten ja nuorten hyvinvointiin kohdistuvat vaikutukset. Arviointi tuottaa tietoa sekä myönteisistä että kielteisistä vaikutuksista tasa-arvoisiin ja yhdenvertaisiin oppimisen edellytyksiin. Arviointi kohdistuu varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen sekä korkeakoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteisiin *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen* ja *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

10. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2020.

Kiusaamista ehkäisevien sekä hyvinvointia ja työrauhaa parantavien menetelmien arviointi (2021–2022)¹¹

Arvioinnissa luodaan kriteerit ja arviointimenetelmät kiusaamista ehkäisevien menetelmien toimivuuden ja vaikuttavuuden arviointiin. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön kiusaamistyöryhmän kehittämissuositusten mukaisesti perustetaan toimielin, joka arvioi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa käytössä olevia menetelmiä. Tavoitteena on saada varhaiskasvatustyöryhmiin ja kouluihin käyttöön toimivimmat ja käyttökelpoisimmat menetelmät kiusaamisen ehkäisemiseksi sekä hyvinvoinnin ja työrauhan parantamiseksi.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopistealueisiin *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen* ja *Jatkuvan kehittämisen tukeminen*.

Sosiaalinen yhteenkuuluvuus -tutkimushanke (2021–2024)¹²

Karvi osallistuu yhteistyössä Turun yliopiston Oppimisanalytiikan keskuksen kanssa Sosiaalinen yhteenkuuluvuus -tutkimushankkeeseen, jossa kartoitetaan 5. luokan oppilaiden ja opettajien kokemuksia kiusaamisesta ja monikulttuurisuuteen liittyvistä ennakkoluuloista. Suoritettavissa kyselyissä mitataan myös oppilaiden matemaattista osaamista, lukutaitoa ja vuorovaikutustaitoja. Tutkimuksen tekevät Aalto-yliopiston ja Harvardin yliopiston tutkijat. Osana laajempaa tutkimushanketta tutkimusryhmä arvioi myös Walter ry:n järjestämiä ennakkoluuloja käsitteleviä työpajoja, joita tarjotaan osalle kouluista.

Sitouttavan koulu yhteistyön arviointi (2021–2022)¹³

Sitouttavan koulu yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaita ja koulujen henkilökuntaa koulupudokkuuden ehkäisemisessä, koulunkäyntiin sitouttamisessa, poissaolojen vaikutusten korjaamisessa sekä koulu yhteistyön hyvinvoinnin vahvistamisessa. Karvi toteuttaa arviointihankkeen, jossa arvioidaan valtionavustusta saavien sitouttavan koulu yhteistyön hankkeiden toteutusta ja vaikuttavuutta. Arviointi tuottaa tietoa sitouttavan koulu yhteistyön valtakunnallisen toimintamallin kehittämistyöhön. Lisäksi arviointihanke tuottaa ehdotuksen oppilaiden poissaolojen valtakunnallisen tilastoinnin ja seurannan vakiinnuttamisesta.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Jatkuvan kehittämisen tukeminen*.

11. Hankkeeseen saadaan erillisiä rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

12. Hankkeeseen saadaan ulkopuolinen rahoitus.

13. Hankkeeseen saadaan erillisiä rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Painopiste 3: Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen

Karvi vastaa painopisteellä 3 **Koulutusjärjestelmän toimivuuden** lisääminen seuraaviin kysymyksiin tuottamalla tietoa, ymmärrystä ja kehittämissuosituksia:

- Miten koulutusjärjestelmä toimii kokonaisuutena?
- Millaisia vaikutuksia koulutusuudistuksilla on ollut?
- Millainen on koulutusjärjestelmän reagointikyky toimintaympäristön muutoksiin?

Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisäämiseksi Karvi tuottaa tietoa erityisesti seuraavilla arvioinneilla:

Esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanon arviointi (–2020)

Arvioinnissa tarkastellaan, miten esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden uudistukset, tavoitteet ja sisällöt toteutuvat ja toimivat paikallisissa opetussuunnitelmissa ja työkäytänteissä. Arvioinnilla tuotetaan tietoa koulutuksen ohjausjärjestelmän toimivuudesta ja vaikuttavuudesta, opetussuunnitelmien perusteiden tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavista tekijöistä sekä koulutuksen ohjausjärjestelmän ja opetussuunnitelmien perusteiden kehittämistarpeista.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteisiin *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen* ja *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Maahanmuuttajien koulutuspolut (–2020)

Hallitus asetti valtion kotouttamisohjelmassa 2016–2019 ja kotouttamisen toimintasuunnitelmassa tavoitteeksi maahanmuuttajien koulutus- ja työllistymispolkujen nopeuttamisen. Tavoitteen toimeenpanemiseksi hallituskaudella 2015–2019 uudistettiin voimakkaasti maahanmuuttajien palvelujärjestelmää. Lisäksi koulutusjärjestelmässä tehtiin eri koulutusasteita koskevia rakenteellisia, lainsäädäntöä ja rahoitusta koskevia uudistuksia, merkittävimpinä ammatillisen koulutuksen kielitaitovaatimusten joustavoittaminen, aikuisten perusopetuksen uudistaminen sekä uudet joustavat luku- ja kirjoitustaidon ja suomen kielen koulutukset vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Eduskunta on edellyttänyt, että hallitus laatii kokonaisvaltaisen toimen-

pideohjelman kotouttamistoimien uudistamistarpeesta ja toteutettavista uudistuksista. Toimenpideohjelma tulee antaa selontekona eduskunnalle vuoden 2020 loppuun mennessä.

Arviointi tuottaa tietoa koulutusjärjestelmän uudistusten vaikutuksista maahanmuuttajien koulutuspolkuihin sekä siitä, ovatko koulutukseen pääsy ja koulutuspolut sujuvoituneet tavoitteiden mukaisesti.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Koulutusjärjestelmän kyky vastata äkillisiin rakennemuutoksiin (2020–2021)

Arviointi tuottaa tietoa koulutusjärjestelmän kyvystä vastata jatkuvan oppimisen haasteisiin äkillisissä rakennemuutostilanteissa. Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti erillisrahoituksella toteutettavia muuntokoulutuksia eri koulutusasteilla sekä aikuisille suunnattua ammatillista koulutusta uudelleen kouluttautumisympäristössä. Tietoa tuotetaan myös koulutusjärjestelmän kyvystä ennakoita koulutustarpeita niin, että rakennemuutostilanteissa ei pääsisi syntymään kohtaanto-ongelmia.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen*.

Eriyttäminen perusopetuksessa (2022–2024)¹⁴

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 rakentuu tietyltä osin yksilöllistämisen pedagogiikalle: opetuksen eriyttämisen sekä oppimisen tuen ja joustavien ryhmittelyjen varaan. Hankkeessa pureudutaan aihepiiriin seuraavilla osahankkeilla:

- **Pedagoginen eriyttäminen ja joustavat opetusjärjestelyt**

Arvioinnissa tuotetaan tietoa pedagogisen eriyttämisen ja joustavien opetusjärjestelyiden perusteista, muodoista ja toimivuudesta erityisesti koulutuksellisen tasa-arvon kannalta.

- **Kirjallisuuskatsaus**

Eriyttämisestä perusopetuksessa on viime vuosina jo tuotettu tutkimuksia ja selvityksiä. Eri tahojen tuottama tutkimus-, selvitys- ja arviointitieto eriyttämisestä kyseisellä kouluasteella analysoidaan, arvioidaan, yhdistellään ja tulkitaan opetuksen ja koulutuksen kehittämistä sekä poliittista päätöksentekoa tukeväksi katsaukseksi.

Arvioinneilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

14. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

Eriyttämisen tematiikan arviointia jatketaan mahdollisesti joustavan perusopetuksen (JOPO-toiminta) arvioinnilla. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään arviointisuunnitelmakauden puolivälissä yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Oppivelvollisuuden laajentamisen seurantasuunnitelmaan 2021–2024 sisältyvä opinto-ohjauksen uusia muotoja koskeva arviointi¹⁵

Arviointi kohdistuu oppivelvollisuuden laajentamisen mukanaan tuomiin uusiin tai vahvistettuihin opinto-ohjauksen muotoihin. Arviointi kattaa oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvän opinto-ohjauksen jatkumon perusopetuksesta aina toisen asteen tutkinnon suorittamisen jälkeiseen opinto-ohjaukseen. Arvioinnin piirissä ovat: perusopetus, aikuisten perusopetus, TUVA-koulutus, vapaa sivistystyö, ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus.

Arvioinnin 1. vaihe (2022–2023): Arvioinnin kohteena ohjauksen kokonaisuuden toteutuminen ja toisen asteen tutkinnon suorittamisen tukeminen sekä ohjauksen resurssit. Ensimmäisen vaiheen tuloksista julkaistaisiin väliraportti alkuvuodesta 2023.

2. vaihe (2023–2024): Arvioinnin kohteena erityisesti tutkinnon suorittamisaste ja keskeyttämisen ehkäisy (vaikuttavuus) sekä opinto-ohjauksen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisen rooli oppivelvollisuuden laajentamisen tavoitteiden edistämässä.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Jatkuvan kehittämisen tukeminen*.

Korkeakoulutuksen kärkihankkeiden arviointi (2021–2023)¹⁶

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) myönsi viime hallituskaudella hankerahaa korkeakoulutuksen kehittämiseen (yhteensä 65 M€) ja opettajankoulutuksen kehittämiseen (yhteensä 27,7 M€).

OKM selvittää kehittämistoiminnan vaikutuksia ja vaikuttavuutta Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toteuttaman arvioinnin avulla. Tavoitteena on saada laaja tilannekuva ja arvioida kehittämismallin toimivuutta sekä tulosten ja toimintamallien vaikutuksia korkeakoulutukseen.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Jatkuvan kehittämisen tukeminen*.

15. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2022. Arviointiin saadaan OKM:n erillisrahoitusta.

16. Hanke on lisätty arviointisuunnitelmaan keväällä 2022. Arviointihankkeeseen saadaan OKM:n erillisrahoitus ajalle 15.12.2021–30.8.2023.

Varhaiskasvatuksen uudistuksia koskevat arvioinnit:

Varhaiskasvatuksen johtamisen nykytila, vahvuudet ja kehittämiskohteet (2020–2023)¹⁷

Varhaiskasvatuslaki uudistui vuonna 2018. Lain hyväksymisen yhteydessä eduskunta edellytti, että valtioneuvosto seuraa ja arvioi lakiuudistuksen vaikutuksia. Arvioinnilla tuotetaan tietoa varhaiskasvatuksen johtamisesta ja sen yhteydestä lapsen edun ensisijaisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa. Tarkempia arviointikohteita ovat muun muassa varhaiskasvatuksen paikalliset johtamisjärjestelmät, pedagogiikan johtaminen, työaikarakenteet, lapsiryhmien rakenteet sekä arvioinnin ja kehittämisen rakenteet.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteisiin *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen* sekä *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi (2022–2023)

Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi on ajankohtainen ohjausjärjestelmään kohdistuneiden mittavien muutosten vuoksi. Arviointi tuottaa tietoa varhaiskasvatuksen opetus-, johtamis-, kasvatus- ja hoitotehtäviin kelpoisuuden tuottavien koulutusten sisällöllisistä kehittämistarpeista. Lisäksi arvioinnilla selvitetään, onko varhaiskasvatuksen opettajien ja muun henkilöstön koulutus alueellisesti tasalaatuista. Arvioinnissa tarkastellaan yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa järjestettäviä varhaiskasvatuksen koulutuksia.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen*.

17. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

Lukiokoulutuksen uudistuksia koskeva arviointi:

Lukion tila (2020–2024)

Lukiokoulutukseen on kohdistunut ja kohdistuu monia muutoksia, joita ovat esimerkiksi vuonna 2019 voimaan tullut lukiolaki ja -asetus sekä uudet opetussuunnitelman perusteet ja ylioppilastutkinnon uudistus. Koulutuspoliittiset uudistukset lisäävät myös tarvetta toiminnan muutoksen ja sen vaikutusten arviointiin. Tarvitaan ajankohtaista tietoa esimerkiksi lukiosta opiskelu- ja työympäristönä sekä osana koulutusjärjestelmää, kuten myös tietoa siitä, miten hyvin lukiokoulutus palvelee yksilön ja yhteiskunnan tarpeita. Lukion tilan arviointi kohdistuu seuraaviin teemoihin:

● Lukion tuntijakokokeilun arviointi (2020–2021)¹⁸

Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti syksyllä 2016 tuntijakokokeilun, jonka tavoitteena on saada kokemuksia aikaisempaa valinnaisemman tuntijaon ja yksilöllisempien opiskeluvalintojen toimivuudesta sekä tuottaa tietoa lukion tuntijaon kehittämiseksi. Kokeilu kohdentuu nuorten lukiokoulutukseen ja reaaliaineisiin. Kokeiluun valittiin 28 lukiota, joiden piirissä oli 6 495 vuosina 2016 ja 2017 lukion aloittanutta opiskelijaa. Nyt käsillä oleva arviointi kohdentuu lähinnä vuonna 2017 lukion aloittaneisiin opiskelijoihin.

Tuntijaon kehittämiseksi arviointitietoa tuotetaan kokeilun vaikutuksista valittaviin aineisiin ja siten yleissivistykseen, ylioppilastutkinnon koevalintoihin ja tutkintomenestykseen. Lisäksi arvioinnin tavoitteena on saada tietoa kokeilun toteuttamisesta sekä sen vaikutuksista henkilöstön asemaan erikokoisissa ja erilaisen toimintakulttuurin omaavissa lukioissa. Arvioinnissa selvitetään myös opiskelijoiden ja henkilöstön kokemuksia kokeilusta sekä heidän ja sidosryhmien edustajien näkemyksiä siitä, miten tuntijakoa pitäisi tulevaisuudessa kehittää. Näin saadaan myös tietoa lukion ydintehtävien eli laaja-alaisen yleissivistyksen, kasvatustehtävän ja opiskelijoiden jatko-opintovalmiuksien toteutumisesta kokeilussa.

● Lukiolain uudistusten toteutumisen arviointi (2021–2024)

Vuonna 2019 voimaan tulleen lukiolain keskeisten uudistusten tavoitteena on vahvistaa opiskelijan saamaa oppimisen tukea, hyvinvointia ja opinto-ohjausta lukiokoulutuksessa. Lisäksi tavoitteena on kehittää lukion opetusta, edistää laaja-alaista osaamista, lukiokoulutuksen kansainvälisyyttä sekä yhteistyötä korkeakoulujen,

18. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

työelämän ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Näin ollen ohjauksen merkitys korostuu lukio-opinnoissa, minkä lisäksi on tuettava opiskelijan kansainvälistä osaamista ja työelämä- ja yrittäjyysosaamista. Tämä arviointi tuottaa tietoa uudistusten tavoitteiden toteutumista edistävistä ja estävistä tekijöistä. Arvioinnin yhteydessä seurataan lakiuudistusten toteutumista ja kootaan uudistusten toteutukseen liittyviä hyviä käytäntöjä.

Lukion tilan arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Ammatillisen koulutuksen uudistuksia koskevat arvioinnit:

Työelämäläheisyys ja työelämäyhteistyö ammatillisessa koulutuksessa (2021–2022)

Koulutuksen työelämävastaavuus ja työelämässä tapahtuvan oppimisen merkitys korostuvat uudistetussa ammatillisessa koulutuksessa. Koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja osaamistarpeita ennakoitaessa tulee tehdä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Ammatillisen koulutuksen uudistuksen tavoitteena oli tiivistää koulutuksen ja työelämän välistä vuorovaikutusta, jotta voidaan entistä paremmin varmistaa työ- ja elinkeinoelämän muutostarpeiden mukainen koulutustarjonta ja kehittämispalvelut.

Arviointi kohdistuu ammatillisen koulutuksen työelämäläheisyyteen ja työelämäyhteistyöhön liittyviin prosesseihin ja käytäntöihin. Arviointi tuottaa tietoa työpaikalla järjestettävän koulutuksen toteutumisesta, toteuttamisen tavoista, toimivuudesta ja vaikuttavuudesta. Lisäksi tuotetaan tietoa koulutuksen järjestäjien ja työelämän yhteistyön rakenteista ja muodoista sekä niiden toimivuudesta ja kehittämistarpeista.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen*.

Yksilöllisten opintopolkujen toteutuminen ammatillisessa koulutuksessa (2020–2022)

Ammatillisessa koulutuksessa tavoitteena on lisätä opiskelijakeskeisyyttä, opintojen yksilöllisyyttä sekä joustavuutta. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tehostamisella koulutuksen painopistettä on siirretty puuttuvan osaamisen hankkimiseen. Muun muassa järjestäjien yhteistyön lisäämisellä on pyritty opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien ja opintojen joustavuuden lisäämiseen. Arviointi kohdistuu yksilöllisten opintopolkujen toteutumiseen. Arviointi tuottaa tietoa henkilökohtaistamiseen, osaamisen

tunnistamiseen ja tunnustamiseen sekä ohjaukseen liittyvien käytäntöjen toimivuudesta sekä opiskelijoiden valinnanmahdollisuuksien toteutumisesta.

Osana yksilöllisten opintopolkujen toteutumista koskevaa arviointia arvioidaan erityisen tuen järjestämistä ammatillisessa koulutuksessa. Arviointi tuottaa tietoa erityisen tuen järjestelyistä ja niiden toimivuudesta, kuten tuen tarpeiden tunnistamisesta, tuen ja ohjauksen muodoista, tuen saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä arvioinnin mukauttamisen ja ammattitaitovaatimuksista poikkeamisen käytännöistä.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Yhdenvertaisuuden edistäminen*.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kokonaisarviointi (2022–2023)

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmä uudistettiin osana ammatillisen koulutuksen reformia. Nykyiset tutkinnot ovat aiempaa laaja-alaisempia, ja aiemmassa tutkintorakenteessa olleita hyvinkin kapea-alaisia tutkintoja katosi. Uudistuksessa tutkintoihin sisällytettiin aiempien tutkintojen osaaminen siten, kuin työelämässä sille on tarvetta. Tutkinnot tarjoavat aiempaa laaja-alaisemmin erilaisia valinnan mahdollisuuksia suunnata osaamista yksilöllisten ja työelämän tarpeiden mukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kokonaisarviointi tuottaa tietoa tutkintojärjestelmän toimivuudesta sekä yksilön että työelämän tarpeiden näkökulmasta. Arvioinnissa tarkastellaan koko tutkintojärjestelmää ja sen toimijoita mukaan lukien opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja työelämätoimikunnat sekä pyritään vastaamaan muun muassa siihen, kehitetäänkö tutkintorakennetta joustavasti tarpeiden mukaan ja onko tutkinnon perusteiden laatimis- ja päivitysprosessi tarkoituksenmukainen.

Arviointi tuottaa tietoa myös painopisteeseen *Oppimisen ja osaamisen kehittäminen*.

Lisäksi Karvi tuottaa vuosien 2022-2023 aikana tietoa toisen ja korkea-asteen nivelvaiheen toimivuudesta sekä koulutusjärjestelmän kyvystä turvata nuorille koulutus ja joustavat siirtymät toiselta asteelta korkea-koulutukseen muun muassa hyödyntämällä analyysejä arviointisuunnitelmakaudella tuotetusta kansallisesta arviointitiedosta, korkeakoulujen opiskelijavalintauudistukseen ja korkeakoulutuksen saatavuuteen kohdistuvia tutkimuksia ja selvityksiä sekä tilasto- ja rekisteriaineistoja mm. opiskelijavirtoja koskien.

Painopiste 4: Jatkuvan kehittämisen tukeminen

Karvi vastaa painopisteellä 4 **Jatkuvan kehittämisen tukeminen** seuraaviin kysymyksiin tuottamalla tietoa, ymmärrystä ja kehittämissuosituksia:

- Miten laadunhallinta toimii ja tukee johtamista ja jatkuvaa kehittämistä?
- Miten toimintakulttuuri tukee toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista?
- Miten yhteisöllisyys ja eri toimijoiden osallistuminen kehittämiseen toteutuvat?

Karvi tukee varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä ja korkeakouluja niiden toiminnan jatkuvassa kehittämisessä. Karvi huomioi arvioinneissaan kehittävän arvioinnin periaatteet ja sen, että ne läpi arviointiprosessin tukevat arvioinnin kohteita toimintansa kehittämisessä. Lisäksi Karvi tukee varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä sekä korkeakouluja arviointiin ja laadunhallintaan liittyvissä kysymyksissä muun muassa järjestämällä eri koulutusasteille suunnattuja laadunhallinnan tuen tilaisuuksia.

Painopisteeseen 4 *Jatkuvan kehittämisen tukeminen* tuotetaan tietoa erityisesti seuraavilla arvioinneilla:

Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin kehittäminen ja järjestäjien tukeminen (–2023)¹⁹

Hankkeessa jatketaan varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin systemaattista kehittämistä niin kansallisella kuin paikallisella tasolla. Hankkeen aikana varhaiskasvatukseen rakennetaan kansallinen laadun arviointijärjestelmä sekä laaditaan laadun arvioinnin työkaluja paikallisen arvioinnin tueksi. Digitaalisesti toteutettavalla laadun arviointijärjestelmällä sekä siihen liitetyillä arviointityökaluilla tuotetaan arviointi- ja seurantatietoa varhaiskasvatuksen systemaattiseen ja pitkäjänteiseen kehittämistyöhön. Lisäksi Karvi kouluttaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestäjiä ja yksityisiä palveluntuottajia itsearviointitehtävänsä ja laadunhallintansa toteuttamisessa.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

19. Hankkeeseen saadaan opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointi (–2022)

Arvioinnilla tuotetaan tietoa ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien tilasta. Arvioinnin avulla koulutuksen järjestäjiä tuetaan ja kannustetaan myös oman laadunhallintansa jatkuvassa kehittämisessä. Arvioinnin perustaksi kehitetään arviointimalli ja -kriteeristö, joita testataan vuosina 2019–2020.

Arvioinnilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

Korkeakoulujen auditoinnit (–2023)

Suomessa on käynnissä korkeakoulujen kolmas auditointikierron (2018–2024). Auditoinnissa arvioidaan korkeakoulun laatujärjestelmän toimivuutta ja vaikuttavuutta. Tarkastelun kohteena ovat ne menettelytavat, joilla korkeakoulu pitää yllä ja kehittää toimintansa laatua. Auditointi kattaa korkeakoulujen perustehtävät.

Auditoinnin tehtävänä on

- arvioida, vastaako korkeakoulun laatutyö eurooppalaisia laadunvarmistuksen periaatteita,
- arvioida, tuottaako laatujärjestelmä strategian kehittämisen ja toiminnan jatkuvan kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaista tietoa ja johtaako se vaikuttaviin kehittämistoimenpiteisiin,
- rohkaista korkeakouluja kansainvälisyyteen, kokeiluihin ja luovaan ilmapiiriin sekä
- kerryttää avointa ja läpinäkyvää tietoa suomalaisten korkeakoulujen laatutyöstä.

Arviointisuunnitelmakaudella 2020–2023 toteutetaan arviolta 29 korkeakoulun auditoinnit.

Auditointien pohjalta laaditaan analyyseja korkeakoulujen toiminnan kansallisesta tilasta esimerkiksi seuraavista teemoista:

- Koulutuksen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen (ml. osaamisperusteisuus ja työelämälähtöisyys),
- Opiskelijakeskeisyys ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen,
- Tutkimuksen, TKI-toiminnan ja taiteellisen toiminnan laadunhallinta,

- Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen mekanismit,
- Laatujärjestelmä ja strateginen johtaminen,
- Toimintakulttuuri ja yhteisöllisyys,
- Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen.

Auditoinneilla tuotetaan tietoa myös painopisteeseen *Koulutusjärjestelmän toimivuuden lisääminen*.

Suunnitelmakaudella valmistaudutaan uudistamaan korkeakoulutuksen auditointien ja arvioinnin kokonaisuutta.

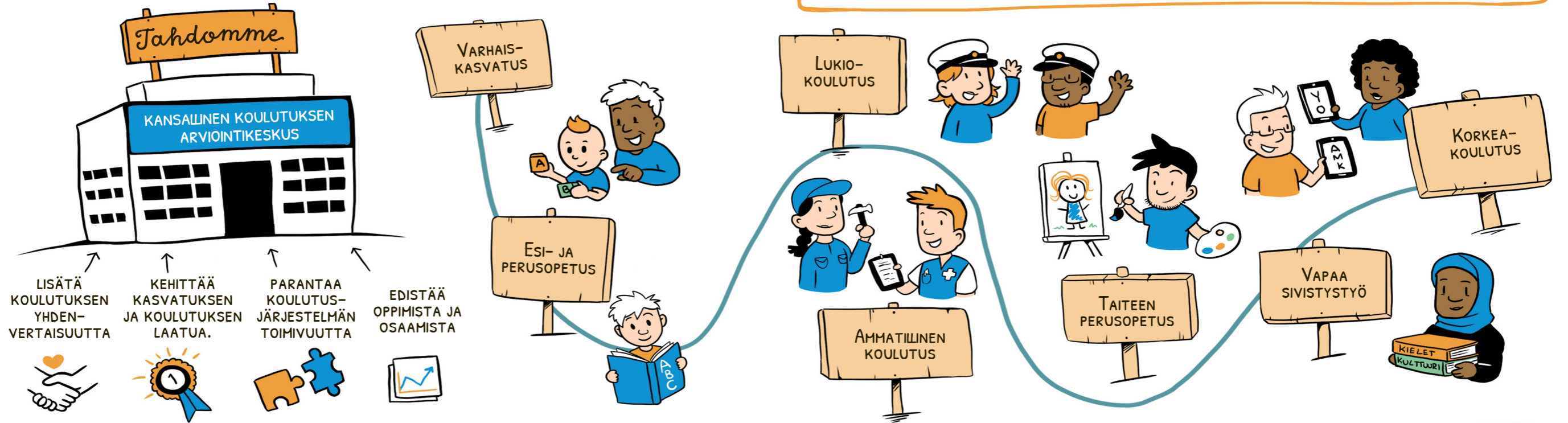
Liite: Hankkeet vuosittain

Arviointi	2020	2021	2022	2023
Varhaiskasvatus				
Viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun 2. vaiheen arviointi				
Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin kehittäminen ja järjestäjien tukeminen				
Varhaiskasvatuksen johtamisen nykytila, vahvuudet ja kehittämiskohteet				
Arviointi viisivuotiaiden pedagogiikasta ja taito- ja taidekasvatuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista varhaiskasvatuksessa				
Viisivuotiaita lapsia koskevan maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun 3. vaiheen seuranta				
Yleissivistävä koulutus				
Perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarviointi (MA, AI), 3. lk ja 6. lk				
Perusopetuksen oppimistulosten arviointi: Ruotsi (A- ja B-oppimäärä), 9. lk				
Perusopetuksen oppimistulosten arviointi: Äidinkieli ja kirjallisuus (SU, SV, 2023 alkaen myös S2), 9.lk				
Äidinkielen pieni pitkittäisarviointi (ruotsi äidinkielenä)				
Perusopetuksen oppimistulosten arviointi: Matematiikka, 9.lk				
Perusopetuksen oppimistulosten arviointi: Englanti (A-oppimäärä), 9. lk.				
Perusopetuksen oppimistulosten arviointi: Finska (A-oppimäärä ja äidinkielenomainen oppimäärä), 9. lk				
Esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toimeenpanon arviointi				
Eriyttäminen perusopetuksessa				
Selvitys sukupuolten välisten ja sisäisten oppimistuloserojen syistä ja taustoista				
Valmistavan opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen tila ja vaikuttavuus				
Kiusaamista ehkäisevien sekä hyvinvointia ja työrauhaa parantavien menetelmien arviointi				
Sosiaalinen yhteenkuuluvuus -tutkimushanke				
Sitouttava koulu yhteistyö				

Arviointi	2020	2021	2022	2023
Lukion tila				
Saamen kielten etäopetuspilotin toimintamallin arviointi				
Ammatillinen koulutus				
Ammatillisen koulutuksen järjestäjien laadunhallintajärjestelmien arviointi				
Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arvioinnit				
Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointi yhteisistä tutkinnon osista				
Työelämäläheisyys ja työelämäyhteistyö ammatillisessa koulutuksessa				
Yksilöllisten opintopolkujen toteutuminen ammatillisessa koulutuksessa				
Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmän kokonaisarviointi				
Näyttötoiminnan laatu -selvitys				
Korkeakoulutus				
Korkeakoulutuksen koulutusala-arvioinnit: sosiaali- ja terveysala				
Korkeakoulutuksen koulutusala-arvioinnit: oikeustieteellinen ala				
Korkeakoulutuksen koulutusala-arvioinnit: luonnontieteellisen alan sekä keskeisten biotalousalojen: maatalouden, metsätalouden, elintarvikkeiden valmistuksen ja ympäristöalan koulutusalat				
Korkeakoulupedagogiikan tila ja uudistaminen				
Joustavat opintopolut korkeakoulutuksessa				
Korkeakoulujen auditoinnit				
Korkeakoulutuksen kärkihankkeiden arviointi				
Vapaa sivistystyö				
Maahanmuuttajien lukutaitokoulutus				
Koulutusasteet läpileikkaavat arvioinnit				
Maahanmuuttajien koulutuspolut				
Koulutusjärjestelmän kyky vastata äkillisiin rakennemuutoksiin				
Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi				
Opiskelijoiden kasvu aktiivisiksi ja kriittisiksi kansalaisiksi toisella asteella				
Poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen				
Oppivelvollisuuden laajentamisen seurantasuunnitelmaan 2021–2024 sisältyvä opinto-ohjauksen uusia muotoja koskeva arviointi				

ASiantunteva arvioija, Rohkea keskustelija

Luotettava

PERUSTAMME ARVIINTIMME VAHVAAN ASIAANTUNTEMUKSEEN JA SYSTEMAATTISESTI KERÄTTYYN TIETOON.

Riippumaton

TOIMIMME ITSENÄISESTI JA TULOKSISSAMME SEKÄ JOHTOPÄÄTÖKSISSÄMME OLEMME VAPAITA ULKOPUOLISISTA VAIKUTUKSISTA.

Avoin

TYÖSKENTELEMME VUORO-VAIKUTTEISESTI PERIAATTEEMME, KRITÉERIMME JA TOIMINTATAPAMME NÄKYVIKSI TEHDEN.

Rohkea

TARTUMME VAIKEISIIN AIHEISIIN, OTAMME KANTAA JA OSALLISTUMME YHTEISKUNNALLISEEN KESKUSTELUUN.

KARVI

Kansallinen koulutuksen
arviointikeskus
PL 380, 00531 Helsinki
Käyntiosoite: Hakaniemenranta 6,
00530 Helsinki
kirjaamo@karvi.fi
vaihde: 029 533 5500
karvi.fi